

บทบาททุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาเยาวชนสร้างสรรค์*
The Roles of Social Capital for Creative Youth Development

จิรพรรณ นิลทองคำ**
ดร.บุญทัน ดอกไธสง***
ดร.สอาด บรรเจิดฤทธิ์****
ดร.บุญเรือง ศรีเหรียญ****

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ เพื่อนำเสนอบทบาททุนทางสังคมที่เหมาะสมในการพัฒนาเยาวชนสร้างสรรค์ ใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประชากรที่ใช้ในการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มสถาบันครอบครัว กลุ่มสถานศึกษา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มชุมชน กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มสื่อมวลชน และกลุ่มเยาวชน/องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง การวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเจาะจง รวม 22 ราย ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบ

อุปนัย การวิจัยเชิงปริมาณเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จากประชากรในพื้นที่จังหวัดราชบุรีและจังหวัดนครปฐม จำนวน 400 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และหาค่าอำนาจการทำนายด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

Abstract

The objectives of this research were to propose roles of appropriate social capital for creative youth development. To accomplish the objectives, the mixed method approach of data

collection and analysis were selected. In the qualitative study, it was taken on the populations by purposive sampling of 22 people from different sectors such as family institution, religious

*วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

**นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

***ศาสตราจารย์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

****กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

institution, educational institution, community, public sectors, mass media groups, and youth groups and private sectors whose duty is to develop the youths. The 400 populations used in the quantitative study were also from the same groups. The tool for data collection of the qualitative study was in-depth interview and

analyze the data by analytic induction. The tool for data collection of the quantitative study was a questionnaire. The statistical analysis of the data was mean, standard deviation, coefficient of variation, Pearson Correlation and Stepwise Multiple Regression.

บทนำ

เยาวชนนับว่าเป็นทุนมนุษย์ที่สำคัญ ถือเป็นเสาหลักในการค้ำยันความเจริญของประเทศชาติ แต่ในปัจจุบันเยาวชนไทยเผชิญปัญหาต่างๆ มากมาย ตกอยู่ในภาวะความเสี่ยง และการมีพฤติกรรมเชิงลบ เช่น การหลงใหลบริโภคนิยม ฟุ้งเฟ้อ ขาดสำนึกสาธารณะ มีการใช้ความรุนแรงในหมู่เยาวชน มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ฯลฯ ตัวอย่างเช่น พฤติกรรมการ ดื่ม - สูบ พบจำนวนวัยรุ่นสูงขึ้น ช่วงอายุ 15 ปีขึ้นไปมีถึง 14 ล้านคน เป็นเยาวชนกว่า 2 ล้านคน อายุเฉลี่ยเริ่มดื่ม 17.2 ปี เริ่มสูบ 16.8 ปี (สธ.เผยใจไทยดื่ม-สูบบุหรี่, 2553 : ออนไลน์) หลงควั่นบาราเก้ ซึ่งอันตรายกว่าบุหรี่ 6 เท่า สูบเป็นครั้งแรกจะเท่ากับสูบครั้งละ 2 มวน โดยสถานที่ที่วัยรุ่นนิยมสูบบุหรี่มากที่สุดคือ ร้านเหล้า รองลงมา คือ ร้านเหล้าปั่น และหอพัก (“ใจไทยหลงควั่นบาราเก้ อันตรายกว่าบุหรี่ 6 เท่า”, 2553 : ออนไลน์) ข้อมูลสถานะการมีบุตรของวัยรุ่นไทย ปี 2552 มีแม่วัยรุ่นที่คลอดบุตรอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.55 อายุเฉลี่ยของการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นไทยจะอยู่ที่ 13-15 ปี โดยอายุน้อยสุดที่มาคลอดลูกในโรงพยาบาลรัฐพบว่า เป็นเด็กอายุเพียง 10 ขวบ (แม่วัยรุ่นไทยตั้งท้องอันดับ 1 เอเชีย, 2553 : ออนไลน์)

บทบาททุนทางสังคมที่ต่ำลง เป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อทางดั่งกล่าว ภาวะครอบครัวแตกแยกสูงขึ้น สัมพันธภาพของพ่อแม่ ลูกห่างกัน ห่างเหินการเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ขาดการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่าง

เหมาะสม ละเลยการอบรม ปลูกฝัง จริยธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม รวมทั้งการหล่อหลอม บุคลิกภาพ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์แก่บุตรหลาน เยาวชนจำนวนมากขาดการเอาใจใส่ดูแลตามที่ควรได้รับ ครูหลายคนขาดอุดมการณ์ของความเป็นครูที่ดี ให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง มากกว่าการทำหน้าที่อบรมบ่มเพาะเด็กและเยาวชนให้มีความพร้อมทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม ที่เหมาะสมกับช่วงวัย สถาบันศาสนายังไม่สามารถชักจูงหรือเป็นแกนนำในการพัฒนาจิตใจด้านคุณธรรม และจริยธรรมได้อย่างเพียงพอ หลักปรัชญาของศาสนา ไม่ถูกถ่ายทอดอย่างถูกต้องเหมาะสม วิธีการเผยแผ่ยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ผู้เผยแผ่หลักธรรม คำสอนบางส่วนขาดความเข้าใจในหลักปรัชญาของศาสนา และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ นำไปสู่ความเสื่อมศรัทธาที่มีเพิ่มขึ้น สถาบันสื่อยังมีบทบาทน้อยในการกระตุ้นสังคมในทางสร้างสรรค์ สื่อส่วนใหญ่คำนึงถึงผลประโยชน์เชิงธุรกิจเป็นหลัก บางกรณีขาดการกลั่นกรองข้อเท็จจริง หรือขาดการคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่บริโภคข้อมูลข่าวสารโดยขาดภูมิคุ้มกันที่ดี และสื่อบางประเภทยังชี้นำไปสู่พฤติกรรม และค่านิยมที่ขัดต่อวัฒนธรรมไทย ส่งผลกระทบที่เป็นปัญหาต่อเยาวชนหลายด้าน ตัวอย่างเรื่อง ภัยจากการค้ามนุษย์ของ รัตมี ศรีคำ (2552) พบว่ามีคนตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์แล้วจำนวนกว่า 2.5 ล้านคน เป็นเด็กและผู้หญิงจำนวนกว่า 1.39 ล้านคน ใน

จำนวนนี้เป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเกือบร้อยละ 85 นอกจากนี้ยังถูกล่วงเกินทางเพศ มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ในบางรายต้องเสียชีวิตเพราะฝ่ายชายที่ขาดความรับผิดชอบและล่อลวงไปฆ่าทิ้ง และจากรายงานทางสื่อ มีเด็กส่งยาเสพติดอายุต่ำเพียง 5 ปี มีการติดสุราเหล้าจนเป็นปัญหาให้เกิดอุบัติเหตุจากการขับซิ่งรถจักรยานยนต์ขณะมึนเมา มีการถูกทำร้ายร่างกาย จนเสียชีวิต พิการ หรือเกิดความผองผามกลายเป็นผู้ใหญ่ที่นิยมพฤติกรรมความรุนแรง วัยรุ่นบางคนมีอาการเป็นโรคซึมเศร้าและฆ่าตัวตายโดยไม่มีเหตุกระตุ้น โดยพยายามฆ่าตัวตายอย่างไม่เห็นผลมีจำนวน 1 ใน 3 พยายามฆ่าตัวตายจากการติดยาเสพติด ร้อยละ 13-42 จากเหล่า ร้อยละ 5-11 (กรมสุขภาพจิต, 2552) ปัญหาส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศ เด็กและเยาวชนไทยมีระดับการศึกษาต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา 4 วิชาหลัก (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์) ต่ำกว่าร้อยละ 50 มาโดยตลอด รวมทั้งยังขาดความเข้มแข็งในด้านความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงานด้านการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ทักษะการอ่านของนักเรียนไทยส่วนใหญ่มีค่าไม่เกินระดับ 2 จากทั้งหมด 5 ระดับ ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่สามารถศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการอ่านเขียนและคำนวณในเบื้องต้นที่นำไปสู่การคิดเป็นทำเป็นมีเพียงร้อยละ 60 ของประชากร กำลังคนระดับกลางและระดับสูงขาดแคลนทั้งปริมาณและคุณภาพเป็นจุดจุดรั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตของแรงงานไทยต่ำ กำลังคนระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ยังมีสัดส่วนที่ไม่เหมาะสม และมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาต่ำภาคอุตสาหกรรมมีกำลังคนระดับกลางและระดับสูงมีจำนวนน้อย บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีน้อย (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553)

การพัฒนาเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีคุณลักษณะเชิงบวกเป็นเยาวชนกลุ่มใหม่ในสังคมที่มีคุณลักษณะความสร้างสรรค์จึงเป็นเรื่องจำเป็น ไม่ใช่เป็นเพียงกลุ่มเยาวชนที่รวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมสร้างสรรค์ แต่ก็ยังคงมีปัญหาแฝงอยู่ ตัวอย่างการวิจัยเรื่อง รูปแบบการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยง โดยสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2552) พบว่ากลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์เจียรไนเพชรในเม็ดทราย จังหวัดสระแก้ว จัดอยู่ในกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในภาวะบริโภคนิยมสภาพปัญหาของเยาวชนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีความเสี่ยงในกระแสนิยมบริโภค ยาเสพติด ความเสี่ยงทางเพศ และการใช้ความรุนแรง ในขณะที่ในกลุ่มเยาวชนที่มีอายุน้อย ยังมีความเสี่ยงเรื่องการพนันและเกมร่วมด้วย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวหากปล่อยให้คงอยู่เยาวชนของไทยที่จะกลายเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้าจะไม่มีศักยภาพสูงพอที่จะช่วยเสริมสร้าง พัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศ การพัฒนาเยาวชนให้มีคุณสมบัติสร้างสรรค์เป็นสายน้ำคำจุนประเทศไทยเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ถือเป็นหน้าที่ของทุกสถาบันทางสังคมที่ต้องร่วมมือร่วมใจแสดงบทบาทของตนอย่างเหมาะสมในการพัฒนาเยาวชนอย่างสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาททุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาเยาวชนสร้างสรรค์ เพื่อค้นหามหาทุนทางสังคมที่เหมาะสมในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณสมบัติเชิงสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์การวิจัย

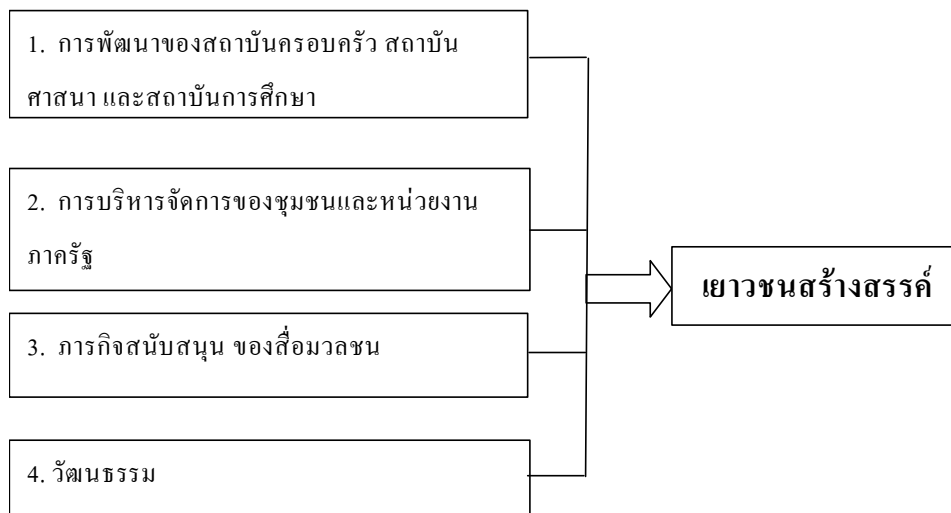
เพื่อนำเสนอบทบาททุนทางสังคมที่เหมาะสมในการพัฒนาเยาวชนสร้างสรรค์

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน) ๒๕๕๖

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา เป็นดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประกอบด้วย 7 กลุ่มใหญ่

ได้แก่ กลุ่มสถาบันครอบครัว กลุ่มสถาบันศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มชุมชน กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มสื่อมวลชน และกลุ่มเยาวชน/องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จากกลุ่มสถาบันครอบครัว กลุ่มสถาบันศาสนา กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มชุมชน กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มสื่อมวลชน และกลุ่มเยาวชน/องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีเจาะจง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลสำคัญล่วงหน้าก่อนการปฏิบัติการภาคสนาม และทำการสัมภาษณ์เจาะลึก จำนวน 22 คน

2) การวิจัยเชิงปริมาณ ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการคำนวณของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) ระบุกลุ่มตัวอย่างที่จำนวน 400 คน ในพื้นที่จังหวัด

ราชบุรี และจังหวัดนครปฐม ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เจาะลึก

2.2 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคุณสมบัติและระบุกลุ่มบุคคลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาเยาวชน จากนั้นทำการสัมภาษณ์เจาะลึกด้วยตนเอง บันทึกการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ และนำมาถอดข้อความ

3.2 การวิจัยเชิงปริมาณ ทำการแจกแบบสอบถามให้กระจายในกลุ่มที่หลากหลาย โดยการขออนุญาตจากผู้บริหารหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง อธิบายรายละเอียดในแบบสอบถามเพื่อทำความเข้าใจในการตอบข้อคำถามต่างๆ ในแบบสอบถาม และนัดหมายวันเวลาในการเก็บคืนแบบสอบถาม

4. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการวิเคราะห์แบบอุปนัย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การหาค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์ของความผันแปร (Coefficient of variation : C.V.) ทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติวิเคราะห์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Person correlation) และหาค่าอำนาจการทำนายด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression)

ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาททุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาเยาวชนสร้างสรรค์ มีการนิยามคำว่า “ทุนทางสังคม” สำหรับการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง คุณค่าที่แสดงออกจากการปฏิบัติตามหน้าที่ ความรับผิดชอบของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา ชุมชน สื่อมวลชน หน่วยงานของรัฐบาล และวัฒนธรรมซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาเยาวชนสร้างสรรค์ และผลการวิจัยแบบผานวธิ์ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก และใช้ผลการวิจัยเชิงปริมาณเป็นส่วนเสริมผลการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ขึ้น โดยการสังเคราะห์ พบว่า เยาวชนสร้างสรรค์เป็นเยาวชนที่ควรมีคุณสมบัติหลัก 3 ด้าน คือ 1) มีความรู้สึก กว้าง ไกล 2) มีทัศนคติที่ดีและมีความคิดสร้างสรรค์ และ 3) ปฏิบัติดี เก่ง มุ่งมั่น โดยบทบาททุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเยาวชนสร้างสรรค์ประกอบด้วยด้านหลัก คือ 1.การพัฒนาของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา 2.การบริหารจัดการของชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ และ 3.วัฒนธรรม โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวกับตัวแปรเกณฑ์ ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสัมพัทธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์ และตัวแปรพยากรณ์ มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง ใช้การวิเคราะห์แบบ

ขั้นบันได โดยใช้ตัวแปรบทบาททุนทางสังคมในการพัฒนาเยาวชนสร้างสรรค์ คือ การพัฒนาของสถาบันครอบครัว (x1.1) การบริหารจัดการของชุมชน (x 2.1) วัฒนธรรม (x4) การพัฒนาของสถาบัน ศาสนา (x1.2) การพัฒนาของสถาบันการศึกษา (x1.3) และการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ (x2.2) ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์ได้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 1.000 โดยที่ตัวแปรการพัฒนาของสถาบันครอบครัว (x1.1) การบริหารจัดการของชุมชน (x2.1) วัฒนธรรม (x4) การพัฒนาของสถาบันศาสนา (x1.2) การพัฒนาของสถาบันการศึกษา (x1.3) และบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ (x2.2) มีค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 0.589, 0.306, 0.235, 0.159, 0.132, 0.152 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ 0.717, 0.392, 0.289, 0.201, 0.158, 0.207 ตามลำดับ และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (a) เท่ากับ 0.852 โดยเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.151 + 0.589 (x1.1) + 0.306 (x 2.1) + 0.235 (x4) + 0.159 (x1.2) + 0.132 (x1.3) + 0.152 (x2.2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = 0.717 (x1.1) + 0.392 (x 2.1) + 0.289 (x4) + 0.201 (x1.2) + 0.158 (x1.3) + 0.207 (x2.2)$$

และการวิเคราะห์บทบาททุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเยาวชนสร้างสรรค์ โดยการผานผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม สรุปผลดังนี้

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน) ๒๕๕๖

1. การพัฒนาของสถาบันครอบครัว สถาบัน ศาสนา และสถาบันการศึกษา 3 ด้านหลัก คือ 1) ให้ความรักความอบอุ่น 2) สนับสนุนหัวใจ จริ่งจ้ง และ 3) ปลุกฝังอย่างสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ให้ความรักความอบอุ่น หมายถึง พ่อแม่ ครูอาจารย์ต้องเลี้ยงดู สั่งสอน อบรม ด้วยความรัก ให้ความอบอุ่น และเอาใจใส่อย่างจริงจัง ต้องมีการแสดงความรักต่อกัน พ่อแม่ต้องรู้จักกอด ลูก ร่วมกันมอบความรัก ความเข้าใจ ให้เยาวชนรู้สึก มั่นคงปลอดภัย ใช้การสื่อสารทางบวก คำพูดที่ดี ไม่ใช้อารมณ์ ไม่ใช้คำพูดดูต่ำ คำพูดดูถูก ลดช่องว่างระหว่างผู้ใหญ่กับเยาวชน ไม่เอาเปรียบ ไม่ขาดความสมดุลทางความคิด ใส่ใจต่อการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับเยาวชนแต่ละคน อย่างมีเหตุผล ยุติธรรม เป็นที่เลื่อม เป็นที่ปรึกษาที่ดีของเยาวชน มีหลายสัมพันธ์ภาพ เป็นได้ทั้งพ่อแม่ เป็นพี่ เป็นเพื่อน เป็นครู เป็นบทบาท ที่แสดงกับเยาวชนแต่ละขณะ แต่ละช่วงเวลา รวมถึงเป็นประชาธิปไตย รู้จักวางใจเยาวชน สร้างความสบายใจ ไม่สร้างความเครียด ใช้คำพูดที่ดี และให้โอกาส และเวลาแก่เยาวชนในการเข้าหาเพื่อปรึกษาหรือขอคำแนะนำ จัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน วัด โรงเรียน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น มีมุมอ่านหนังสือ มุมพักผ่อน หย่อนใจ ห้องนั่งสมาธิ และมีกิจกรรมต่อเนื่อง ให้เกิดการคิดวิเคราะห์ และสร้างประสบการณ์ที่ดี มีพื้นที่ กิจกรรมการใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์ต่อเยาวชน มีกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกัน ทั้งในบ้าน ในโรงเรียน ในวัดหรือศาสนสถาน รวมทั้งไปศึกษาหาความรู้ในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ อยู่เสมอ โรงเรียนต้องไม่แบ่งแยกเยาวชนจนเกิดความรู้สึกแตกต่าง แม้โรงเรียนจะมีจุดเน้นวิชาการที่แตกต่างกัน แต่ก็ต้องหาวิธีให้เยาวชนรู้สึกเท่าเทียม และได้รับการสนับสนุนเหมือนๆ กัน

1.2 สนับสนุนหัวใจ จริ่งจ้ง หมายถึง ช่วยเหลือ สนับสนุนเยาวชนในการทำกิจกรรม ที่มีประโยชน์ มีความชอบ มีความถนัด มีความ

ปรารถนาอยากเรียนรู้ โดยสนองตอบทันทีโดยไม่รีรอ หรือผัดผ่อน เช่น เยาวชนอยากเรียนพิเศษก็จัดให้ได้เรียน พบเห็นหนังสือดีๆ ก็จัดหามาฝาก แนะนำให้อ่าน เยาวชนอยากเรียนดนตรีก็สนับสนุนให้เขาได้ทำจนสุดความสามารถ เป็นต้น เปิดทางให้เยาวชนได้มีอิสระในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และดำเนินชีวิต สร้างประสบการณ์ เอาตัวรอดให้เป็น มีการสร้างศักยภาพ สร้างความเชื่อมั่นในตนเองและประจักษ์ตนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมออกแบบ ร่วมแสดงความคิดเห็น รวมถึงมีศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำที่ดี มีกิจกรรม ส่งเสริมสนับสนุนความสามารถของเยาวชน บ้าน วัด โรงเรียน ต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันร่วมกัน ดูแลเยาวชน พระต้องเข้าถึงประชาชน มีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี มีการจัดงานต่างๆ เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ที่ส่งผลให้วัดเคียงคู่ประชาชน ครูต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวของเยาวชน ให้ครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุน ส่งเสริม หรือร่วมป้องกันและหาทางแก้ไข ครอบครัว ต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดและโรงเรียน

1.3 ปลุกฝังอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง ทั้งพ่อแม่และครูอาจารย์ต้องมีความเข้าใจ พฤติกรรมของเยาวชนตามวัยของเขา และใช้เหตุผลในการเลี้ยงดู สอนสั่ง ปลุกฝังตามระดับอายุ ผิดก็ต้องมีการลงโทษอย่างสามารถอธิบายเหตุผลให้ชัดเจนได้ ไม่เลี้ยงดู สั่งสอน ปลุกฝังแบบตามใจ ไม่รักถนอมมากเกินไป ต้องสนับสนุนให้รู้จักพึ่งพา และช่วยเหลือตนเองตามวัย พ่อแม่ ครูอาจารย์ รวมถึงพระสงฆ์ต้องทำตนปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี เป็นผู้ที่มีศีล มีคุณธรรม จริยธรรม มีพฤติกรรมเชิงบวก เพื่อให้เยาวชนมองเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตวิญญาณความเป็นพ่อแม่ เห็นลูกเป็นสิ่งมีค่า เป็นสมบัติที่ต้องดูแล ครูอาจารย์ ต้องมีจิตวิญญาณ วิสัยทัศน์ อุทิศการณความเป็นครู อย่างแท้จริงรับผิดชอบการเรียนการสอนอย่างเข้มงวด จริ่งจ้ง สอนเต็มความสามารถ สอนอย่างมีสำนึกที่ดี มีคุณธรรม และนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน (ไม่ใช่สอนแต่หลักการ) ต้องสอนให้ทันสมัย

มีการพัฒนาความรู้และการสอนอย่างต่อเนื่อง บูรณาการความรู้เดิมมาปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ จัดระบบการเรียนการสอนแบบหลายภาษา เข้มงวดด้านภาษาให้มาก พระต้องปรับบทบาทการเผยแพร่หลักศาสนาโดยใช้เชิงรุก ต้องนำศาสนาไปให้เยาวชน พระต้องเข้าไปในโรงเรียน เข้าถึงจิตใจของเยาวชนสร้างให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของศาสนามากขึ้น ปรับกระบวนการและวิธีการสอนให้เข้าใจง่ายๆ ไม่ใช่แค่การเทศน์ แต่ต้องเป็นการพูดสอน รวมถึงสร้างกิจกรรมจูงใจเยาวชน ใช้สื่อในการเผยแพร่ธรรมะอย่างทันสมัยและทันสมัย มีอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย ให้เด็กและเยาวชนได้ปฏิบัติจริง เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนตามหลักธรรมชาติ เป็นกันเอง สร้างความสุขในการเรียนรู้ ให้เยาวชนอยากเรียนรู้ ขวนขวายที่จะเรียนรู้ด้วยความโปร่งสบายใจ สอนให้ตรงประเด็น บูรณาการให้เกิดความรู้ความคิดอย่างเป็นระบบ ให้เยาวชนเกิดการพัฒนาตนเอง สอดแทรกกิจกรรมในการสอน สอนโดยมีกิจกรรมให้ทำ ใช้เทคโนโลยี ใช้สื่อการสอน ไม่ใช่ตำราเพียงอย่างเดียว ส่งเสริมให้รักการอ่าน เปิดโอกาสให้เยาวชนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แสดงออก และเสนอความคิดเห็น สอนให้คิดเป็น รวมถึงนำเสนอผลงานของบุคคลต้นแบบด้านดีให้เยาวชนได้เรียนรู้จากต้นแบบ สอนให้เรียนรู้และปฏิบัติตามทำสมาธิ การมีสติ และใช้ปัญญาไตร่ตรอง เน้นปลูกฝังหลักศาสนา ค่อยๆ สอน สอนให้เยาวชนค่อยๆ จำโดยสอนบ่อยๆ ทุกๆ วัน เน้นความบ่อยความถี่ในการสอน สอนให้ยอมรับโดยหลักกลาง ต้องให้ศาสนาควบคู่ในวิถีการดำเนินชีวิต จนซึมซับและเข้าใจความเป็นจริงของชีวิตและเกิดประพฤติดนแท้จริง เน้นปลูกฝังหลักศาสนา ลดความเป็นพุทธพาณิชย์ ลดวัตถุนิยม การอบรมสั่งสอนกล่อมเกลาถ่ายทอดสิ่งดีๆ ที่ถูกต้อง ถูกต้องเหมาะสม และบอกผลการกระทำ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมที่ดีงาม เช่น การรู้จักแยกแยะดีชั่ว ถูกผิด ไม่โกง ซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีระเบียบวินัย มีความจงรักภักดี มีความสามัคคี จิตสำนึกที่ดี โอบอ้อมอารี การคิดก่อนทำ

ความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ รักนวลสงวนตัว เสริมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้รู้จักระบอบความปลอดภัยในชีวิตและการป้องกันตนเอง เป็นต้น รวมทั้งกระตุ้นจนเยาวชนเกิดความคิดเรื่องการทำความดีเป็นหน้าที่ มีการวางกฎระเบียบที่ชัดเจนและบังคับใช้อย่างจริงจัง ลงโทษอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ใช้วิธีการแก้ไขให้เยาวชนได้กลับตัว ให้โอกาส เมื่อทำผิดต้องไม่ประจาน จัดการเป็นระบบ วางระเบียบการบริหารที่ดีงาม มีการวางกฎระเบียบที่ดีงามในครอบครัว วัด โรงเรียน เช่น การแต่งกายที่สุภาพ การวางตัวต่อเพศตรงข้าม การปฏิบัติตนต่อผู้ใหญ่ การใช้คำพูด เป็นต้น เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ถูกต้องเหมาะสม รวมถึงสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และช่วยเสริมสร้างทรัพยากรที่สูญเสียไปให้เพิ่มขึ้น เช่น ปลูกฝังการใช้น้ำ ใช้ไฟอย่างประหยัด การมีส่วนร่วมปลูกป่า รักษาแม่น้ำลำคลองให้สะอาด เป็นต้น

2. การบริหารจัดการของชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก คือ 1) ร่วมใจพัฒนา 2) สนับสนุนอย่างตรงเป้าหมาย และ 3) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ร่วมใจพัฒนา หมายถึง ร่วมมือกันในการดูแลชุมชนและเยาวชนในชุมชนอย่างจริงจัง ระดมความคิด สร้างภาคีความร่วมมือ แก้ปัญหาภายใน พัฒนาชุมชน โดยมีเป้าหมายอยู่ที่เยาวชน มีการจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีเป็นประจำ จัดการดูแลความเป็นอยู่ของคนในชุมชนและดูแลความปลอดภัยของชุมชน ได้แก่ การจัดการด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม ไฟส่องทาง คูคลองถนนหนทาง ระบบความปลอดภัย เป็นต้น มีพื้นที่ออกกำลังกาย พื้นที่กีฬา เป็นต้น และผู้ใหญ่ในชุมชนทำตนเป็นแบบความดีในทุกด้าน ละเลิกอบายมุข ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งไม่ดีทั้งหลายน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน) ๒๕๕๖

2.2 สนับสนุนอย่างตรงเป้าหมาย หมายถึง สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านต่างๆ เช่น กิจกรรมสร้างมัคคุเทศก์น้อย กิจกรรมการป้องกันการใช้เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ กิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น ให้ครอบครัวเด็กและเยาวชนทุกกลุ่ม และรณรงค์ให้เข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงมีการถ่ายทอดความรู้จากคนในชุมชน หรือความเป็นปราชญ์สู่เยาวชน สร้างพื้นที่กิจกรรมให้เยาวชนซึ่งเป็นพื้นที่ที่จับต้องได้อย่างแท้จริง มีเวทีการแสดงออกของเยาวชน การให้รางวัลต่อเยาวชนที่มีผลงานดีเพื่อเป็นกำลังใจในก้าวต่อไป จัดกลุ่มองค์กรในการเสริมสร้างบทบาทของเด็กและเยาวชน ให้ได้มีโอกาสในการทำกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ เปิดโอกาสการมีส่วนร่วม มองเห็นคุณค่าของเยาวชน มองเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าตระหนักในคุณค่าและพลังของเยาวชนส่งเสริมและสนับสนุนสิทธิเยาวชนอย่างเต็มที่ ทั้งสิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และสิทธิในการเสนอความคิดเห็นและดำเนินกิจกรรมในชุมชน เปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นในสังคม เช่น การทำประชาพิจารณ์นโยบายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนโดยเยาวชน จัดงบประมาณให้เพียงพอ และใช้กิจกรรมนำร่องงบประมาณ รวมถึงต้องให้งบประมาณถึงมือเยาวชนอย่างแท้จริง และต่อเนื่อง

2.3 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ หมายถึง มีและใช้กฎระเบียบอย่างจริงจัง ใช้กฎระเบียบตามหน้าที่ให้สมบูรณ์ ดูแลปราบปรามผู้กระทำผิดในสังคม ยึดถืออย่างจริงจัง จัดเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาต่อเยาวชนในชุมชนต่างๆ และทำตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง การสนับสนุนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ต้องไม่ปล่อยปละละเลยกับผู้ที่จะเลียบบทบาทหน้าที่ ดูแลเยาวชนที่มีปัญหาอย่างทั่วถึง มีหน่วยตรวจสอบพฤติกรรมเยาวชนเป็นระยะ ดำเนินนโยบายด้านเยาวชนให้ตรงและชัดเจน คือ การดำเนินนโยบายด้านเยาวชนของรัฐอย่างจริงจังและ

แท้จริง ส่งผลต่อการพัฒนาเยาวชน เน้นนโยบายลงไปสู่กลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน เกิดการปฏิบัติจริง สนับสนุน ส่งเสริมการศึกษาของเยาวชนอย่างจริงจัง วางรากฐานการศึกษาให้มั่นคง เสมอภาค พร้อมทั้งพัฒนาการสื่อสารเพื่อการกระตุ้นจิตสำนึก พัฒนาการสื่อสารของชุมชนและภาครัฐ เช่น ด้านการประชาสัมพันธ์ การนำเสนอรายการวิทยุโทรทัศน์ของชุมชนและภาครัฐ ให้เกิดการพัฒนาจิตสำนึกที่ดีของเยาวชน เป็นประจำต่อเนื่อง ใช้ภาษาที่เข้าใจได้

3. วัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนเสริมสร้างคุณลักษณะเยาวชนสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 2 ด้านหลัก คือ 1) วัฒนธรรมนำวิถีชีวิต และ 2) กลั่นกรองและรักษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 วัฒนธรรมนำวิถีชีวิต หมายถึง เยาวชนต้องมองวัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิต ไม่ใช่เป็นเพียงพิธีกรรมหรือประเพณี รู้จักวิเคราะห์ เข้าถึงแก่นแท้ของวัฒนธรรม ปฏิบัติตาม ร่วมมือ เห็นคุณค่า และร่วมรักษามรดกวัฒนธรรมประเพณี และวัฒนธรรมที่ดั่งามของครอบครัว ชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง มีความรักหวงแหน ภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย เข้าใจและเข้าใจมรดก ภูมิปัญญาไทย และนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างชาญฉลาด ประพฤติตนตามวัฒนธรรมที่ดั่งามต่างๆ เช่น ด้านความกตัญญู ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านการมีใจกว้างรับฟัง ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านประหยัดอดออม ด้านการรู้จักเสียสละ ด้านการมีสัมมาคารวะ ด้านความไม่ประมาท และด้านการแต่งกายเหมาะสม เป็นต้น ให้แทรกซึมในการประพฤติปฏิบัติประจำวัน

3.2 กลั่นกรองและรักษา หมายถึง เยาวชนต้องรู้จักรับและประยุกต์ใช้วัฒนธรรมต่างชาติอย่างเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ มองด้านดีอย่างรู้จักคิดวิเคราะห์ แยกแยะสิ่งดีไม่ดีได้ ไม่ไหลไปตามกระแส มีจุดยืนในตนเอง มีการสร้างเป้าหมายความตระหนักและการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่ชัดเจนโดยภาครัฐ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เยาวชนเข้าใจทิศทาง เห็นคุณค่า ความสำคัญ อันส่งผลต่อการ

คัดกรอง แยกแยะเพื่อการรับสิ่งใหม่มาใช้อย่างสร้างสรรค์ พร้อมกันนั้นก็สามารถบูรณาการวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาติให้สอดคล้องกันได้ด้วยดี

วิจารณ์และอภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาททางสังคมในการพัฒนาเยาวชนสร้างสรรค์ ด้านการพัฒนาของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา 3 ด้านหลัก

- 1) ให้ความรักความอบอุ่น 2) สนับสนุนนับไฉ จริยจั้ง และ 3) ปลูกฝังอย่างสร้างสรรค์ มีส่วนที่สอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับบทบาททางสังคมในการพัฒนาเยาวชนของ Search Institution (1997,2006) เรื่อง บทบาททางสังคมภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาเยาวชน คือ
- 1) ด้านการสนับสนุนของครอบครัว ชีวิตในครอบครัว ควรมีความรักและการสนับสนุนในระดับสูง 2) ด้านแบบอย่างบทบาทผู้ใหญ่ คือ พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ใหญ่คนอื่น ๆ มีบทบาททางบวกและพฤติกรรมความรับผิดชอบ 3) ด้านการสื่อสารทางบวกของครอบครัว คือ เยาวชนมีการสื่อสารทางบวกกับพ่อแม่ และเข้าหาพ่อแม่เพื่อคำแนะนำและปรึกษา 4) ด้านความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมโรงเรียนของพ่อแม่ คือ พ่อแม่กระตือรือร้นที่จะเข้าช่วยเหลือเยาวชนให้ประสบความสำเร็จ 5) ด้านขอบเขตหรือกฎในครอบครัว คือ ครอบครัวมีกฎเกณฑ์และผลของการละเมิดกฎที่ชัดเจนและกำกับดูแลแล้วลูกจะไปไหนหรืออยู่ที่ไหน และขอบเขตหรือกฎในโรงเรียน คือ โรงเรียนมีการตั้งกฎระเบียบและผลของการละเมิดกฎที่ชัดเจน นอกจากบ้านและโรงเรียนที่มีการตั้งกฎระเบียบและผลของการละเมิดกฎที่ชัดเจน วัดก็ต้องมีการวางกฎระเบียบที่ชัดเจนและบังคับใช้อย่างจริงจังในการตักเตือน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชนในทุกด้าน

2. การวิจัยครั้งนี้ยังมีข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ ด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็นผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อเสนอที่น่าสนใจ “วัฒนธรรมไม่ใช่พิธีกรรมหรือประเพณี แต่เป็นวิถีชีวิต แต่คนไทยรักสนุก ยังไม่เข้าถึงแก่นวัฒนธรรม ทำให้วัฒนธรรม

กลายเป็น” ซึ่งส่งผลให้เยาวชนไทยขาดเอกลักษณ์ เพราะไม่เข้าใจอัตลักษณ์ของตนเอง “ผู้ใหญ่จึงต้องนำทางวัฒนธรรมที่ถูกต้อง ทุกฝ่ายต้องร่วมมือ ต้องมีการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการให้เยาวชนมีความตระหนัก แสดงออกทางวัฒนธรรมอย่างไรและให้ดำเนินการตามเป้าหมายอย่างจริงจัง” จึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ ที่ต้องพัฒนาประสิทธิภาพการปลูกฝังทางวัฒนธรรมแก่เยาวชนให้มากขึ้น ต้องมีนโยบายที่ชัดเจน การปฏิบัติที่ตรงเป้าหมายจริงจัง สร้างแรงเสริม กระตุ้นสถาบันทางสังคมอื่นให้ปฏิบัติกันอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมวิถีชีวิตเยาวชน เพราะวัฒนธรรมช่วยให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า หากสังคมใดมีวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมเหมาะสม และ เป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ ที่แสดงให้เห็นว่าสังคมนั้นแตกต่างจากสังคมอื่น ตัวอย่างเช่น ในสังคมของประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลญี่ปุ่นเองได้พยายามอธิบายให้ประชาชนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสร้างสังคมญี่ปุ่น ด้วยการปลูกจิตสำนึกให้ผู้หญิงญี่ปุ่นเป็น “ผู้สร้างพลเมืองดี” ให้กับชาติ (Citizen Maker) ด้วยการเลี้ยงลูกเอง ตามประเพณีที่สืบทอดมาจากจีน การพัฒนาการศึกษาของคนญี่ปุ่นมีการปูพื้นฐานการพัฒนาตั้งแต่ระดับอนุบาล มีการปลูกฝังด้านศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกในการรักและดูแลรักษาชุมชนของตนเอง ปลูกฝังระเบียบวินัยให้กับเด็กและคนในชุมชน และส่งเสริมให้รู้จักพึ่งพาตนเอง โดยคนญี่ปุ่นจะจูงลูกเล็กๆ ไปส่งที่โรงเรียน และให้เด็กถือของทุกชิ้นด้วยตนเองเพื่อฝึกความอดทนและพึ่งตนเอง ลักษณะนิสัยสำคัญที่ปลูกฝังให้กับเด็กญี่ปุ่นตั้งแต่เกิด คือ ความซื่อตรง รักชาติ รักการเรียนรู้ ทำงานเป็นทีม เสียสละประโยชน์ส่วนตนให้กับส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัย และความเข้มแข็งอดทน โดยพ่อแม่เป็นผู้สอนการดำเนินชีวิตในสังคมให้กับลูกและเป็นแบบอย่างที่ดีของลูก วัฒนธรรมญี่ปุ่นสอนให้เคารพต่อสังคมและมีการสร้างแรงจูงใจให้

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน) ๒๕๕๖

อยู่รวมเป็นกลุ่มโดยให้รางวัลเป็นกลุ่มมากกว่าจะให้รางวัลเป็นบุคคล การศึกษาของญี่ปุ่นเน้นหนักในเรื่องความขยัน การทำหัตถ์ตนเอง และอุปนิสัยการเรียนรู้ที่ดี ชาวญี่ปุ่นถูกปลูกฝังว่าการทำงานหนักและความขยันหมั่นเพียรจะทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต โรงเรียนจึงอุทิศให้กับการสอนทัศนคติ คุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อที่จะพัฒนาอุปนิสัยและมีเป้าหมายในการสร้างประชากรที่สามารถอ่านออกเขียนได้ และปรับตัวให้เข้ากับค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคมได้ นอกจากนี้ด้านการพัฒนาของประเทศญี่ปุ่นเป็นการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างสมบูรณ์ โดยการสร้างแรงจูงใจให้ประชากรในชุมชนเข้าใจถึงปัญหาและเข้าถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่ แนวคิดการพัฒนา คือการมีวินัยในตัวเองโดยมีการยอมรับ การเปลี่ยนแปลง และความคิดเห็นของผู้อื่น สร้างการพัฒนาโดยเริ่มต้นจากจุดเล็กๆ และพัฒนาต่อไป ให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์และศักยภาพของแต่ละบุคคล

ออกมาเพื่อการพัฒนาชุมชนที่มีประโยชน์สูงสุด และสร้างความร่วมมือและบูรณาการจากทุกภาคส่วนโดยทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้เท่าเทียมกัน ทำให้ก่อเกิดความคิดไร้กรอบ และมีจุดร่วมกันอย่างแท้จริง (วีรวิท คงศักดิ์, 2554 และ คณะผู้นำเยาวชน โครงการฝึกอบรมผู้นำเยาวชน ปี 2553, มปป.)

3. งานวิจัยนี้ยังมีข้อค้นพบที่ควรให้ความสนใจ คือ ภารกิจสนับสนุนของสื่อมวลชน ซึ่งนับว่ามีผลกระทบมากต่อวิถีชีวิตเยาวชนมากและแทรกซึมง่าย เพราะเยาวชนส่วนมากมีภูมิคุ้มกันต่ำ การนำเสนอของสื่อจึงต้องมีความระมัดระวัง ข้อเสนอจากงานวิจัยนี้ บทบาทที่สื่อมวลชนควรปฏิบัติ คือ นำเสนอด้วยความเที่ยงตรง เป็นจริง เป็นกลาง มุ่งคุณค่า สร้างสรรค์ ลดรายการรุนแรง แต่สร้างเสริมความรู้และการประยุกต์ใช้ เสนอต้นแบบคนประสบความสำเร็จ รวมถึงมีกลไกในการจัดการการเสนอสื่อที่มีประสิทธิภาพเพื่อคัดกรองสารประโยชน์ที่ส่งเสริมเยาวชนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2552). “สัญญาณเสี่ยง..วัยรุ่น.. “ฆ่าตัวตาย” โครงการสื่อเพื่อสังคม รายการพิงพาอาศัย. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2553 จาก <http://www.livetogether.org/content>.
- คณะผู้นำเยาวชน โครงการฝึกอบรมผู้นำเยาวชน ปี 2553. (มปป.). เปิดมุมมองการพัฒนาชนบทในญี่ปุ่น. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2555 จาก <http://ahph9thi.gotoknow.org>.
- “ใจไทย” หลงควันบาราฏ์ อันตรายกว่าบุหรี 6 เท่า. (2553, มิถุนายน 1). บ้านเมือง. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2553 จาก <http://www.ryt9.com/s/bmnd/911007>.
- แฉวัยรุ่นไทยตั้งท้องอันดับ 1 เอเชีย. (2553, ตุลาคม 12) ไทยรัฐ. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2553 จาก www.thairath.co.th/content/edu/118304.
- รัศมี ศรีคำ. (2552). ภัยค้ำมนุษย์ บวม!! ตะลึงพบเยาวชนกว่า 85% ตกเป็นเหยื่อ. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2553 จาก <http://www.thaihealth.or.th>.
- วีรวิท คงศักดิ์. (2554). การขัดเกลาทางสังคมของชนญี่ปุ่น. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2554 http://www.moralcenter.or.th/ewt_news.php?nid=531&filename=index.
- “สธ.เผยใจไทยตี้ม-สูบฟุ้ง”. (2553, กรกฎาคม 28). โพสต์ทูเดย์. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2553 จาก <http://www.posttoday.com/ข่าว/อาชญากรรม-สังคม/41429/28> กค.53.

- สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). บทความพิเศษ แผนฯ 10 มุ่งสร้างความสุขและภูมิคุ้มกันสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2553 จาก <http://www.rty9.com>.
- สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. (2552). รูปแบบการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยง. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์ .
- Krejcie, Robert V. & Morgan, Daryle W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3) : 607-610.
- Search Institute. (1997,2006). 40 Developmental Assets. [Online]. Retrieved July 1, 2554, from www.search-institute.org.

